ΕΚΤ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Υπηρεσίες SaaS

Διαφύλαξη, Ανάδειξη, Επανάχρηση Ψηφιακού Περιεχομένου

Υπηρεσίες SaaS από το ΕΚΤ αποθετήρια

Οδηγός Τεκμηρίωσης

ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΧΡΗΣΗ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΩΝ:
Οδηγοί & Εγχειρίδια

Υπηρεσίες SaaS
Διαφύλαξη, Ανάδειξη, Επανάχρηση Ψηφιακού Περιεχομένου

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης | ΕΙΕ

Copyright © 2014 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης I ΕΙΕ

δ. Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα | **τ.:** 210 7273900
| f: 210 7246824 **| e:** ekt@ekt.gr | **www.ekt.gr**

BY NC ND

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια Creative Commons
Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Ελλάδα
Προκειμένου να δείτε αντίγραφο της άδειας επισκεφθείτε:
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el

Υπηρεσίες SaaS από το ΕΚΤ

αποθετήρια

Οδηγός Τεκμηρίωσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή 1

Διαδικασία τεκμηρίωσης & απόθεσης σε αποθετήριο 2

Δικαίωμα τεκμηρίωσης & απόθεσης σε αποθετήριο 2

Πριν την τεκμηρίωση & απόθεση 2

Εγγραφή στο αποθετήριο 3

Το Προφίλ του εγγεγραμμένου χρήστη 4

Τεκμηρίωση & Απόθεση 5

Εισαγωγή

Ο οδηγός αυτός αποσκοπεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο επεξηγηματικό εργαλείο για τη διαδικασία της τεκμηρίωσης. Στόχος είναι να εισάγει βήμα βήμα τον αναγνώστη στα στάδια που πρέπει να ακολουθήσει ώστε να τεκμηριώσει και αποθέσει περιεχόμενο στο αποθετήριο που αναπτύσσει ο φορέας σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη ενός ισχυρού δικτύου φορέων για τη διαφύλαξη και ανάδειξη του διαθέσιμου έγκριτου ψηφιακού περιεχομένου της χώρας, αναπτύσσει μια σειρά νέων υπηρεσιών, αξιοποιώντας το μοντέλο SaaS (Software as a Service = Λογισμικό ως Υπηρεσία).

Μεταξύ των υπηρεσιών αυτών συγκαταλέγεται η **Υπηρεσία Αποθετηρίων SaaS**, η οποία απευθύνεται και προσφέρεται σε φορείς που διαχειρίζονται έγκριτο επιστημονικό και πολιτιστικό περιεχόμενο, το οποίο χρήζει τεκμηριωμένης απόθεσης, ανοικτής διάθεσης, οργάνωσης και ασφαλούς διαφύλαξης.

Η **Υπηρεσία Αποθετηρίων SaaS** εξασφαλίζει τη δυνατότητα σε κάθε φορέα ξεχωριστά να δημιουργήσει το δικό του αποθετήριο, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του. Στο αποθετήριο αυτό, ο φορέας συγκεντρώνει το ψηφιακό περιεχόμενό του, το τεκμηριώνει, αποθηκεύει, οργανώνει και διαθέτει, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και κανόνες περιγραφής που ο ίδιος θα επιλέξει.

Το σύνολο του ψηφιακού περιεχομένου διατίθεται μέσα από ένα πλήρως οργανωμένο ψηφιακό περιβάλλον, που αναπτύσσεται και υποστηρίζεται από το ΕΚΤ, με στόχο να προσφέρει μια σύγχρονη εμπειρία πλοήγησης και αναζήτησης.

Ο οδηγός αυτός απευθύνεται στο προσωπικό του φορέα που έχει την αρμοδιότητα να τεκμηριώσει και αποθέσει το περιεχόμενο στο Αποθετήριο SaaS που αναπτύσσεται σε συνεργασία με το ΕΚΤ.

Διαδικασία τεκμηρίωσης & απόθεσης σε αποθετήριο

Τα αποθετήρια που υλοποιούνται με το μοντέλο SaaS από το ΕΚΤ προσφέρουν τη δυνατότητα σε εξουσιοδοτημένους χρήστες να εισάγουν οι ίδιοι το ψηφιακό περιεχόμενο του φορέα τους στο αποθετήριο και να το περιγράψουν, χρησιμοποιώντας αυτοματοποιημένες φόρμες υποβολής, ανάλογα με τον τύπο του υλικού.

Στις φόρμες, οι τεκμηριωτές συμπληρώνουν τα πεδία των μεταδεδομένων που αντιστοιχούν σε κάθε τύπο υλικού. Το προς απόθεση υλικό μπορεί να είναι οποιουδήποτε μορφότυπου, όπως βίντεο, φωτογραφία, βιβλιολογικό, μουσειακό και αρχειακό υλικό, δημοσιευμένα άρθρα, παρτιτούρες, τρισδιάστατα έργα, κεφάλαια βιβλίων, πρακτικά συνεδρίων, μελέτες, παρουσιάσεις, διαλέξεις κ.α.

Η διαδικασία αυτή της μεταφόρτωσης του ψηφιακού αρχείου και της περιγραφής του ονομάζεται **τεκμηρίωση**.

Η εξουσιοδότηση γίνεται με την εγγραφή του χρήστη στο αποθετήριο. Εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί, ο τεκμηριωτής μπορεί να εισέρχεται στο αποθετήριο με τα διακριτικά του στοιχεία και να αποθέτει ψηφιακό περιεχόμενο.

Η απόθεση του ψηφιακού περιεχομένου σε ένα αποθετήριο, που παρέχεται ως Υπηρεσία SaaS από το ΕΚΤ, εξασφαλίζει την μακροχρόνια διαφύλαξη του περιεχομένου και την ανοικτή πρόσβαση σε αυτό, ανάλογα με την άδεια διάθεσής του, συμβάλλοντας στην ανάδειξη και επανάχρησή του, μέσω του διαδικτύου και των διεθνών μηχανών αναζήτησης.

Δικαίωμα τεκμηρίωσης & απόθεσης σε αποθετήριο

Δικαίωμα απόθεσης ψηφιακού περιεχομένου και τεκμηρίωσής του σε ένα αποθετήριο, που παρέχεται ως Υπηρεσία SaaS από το ΕΚΤ, έχουν τα μέλη του προσωπικού ή η ευρύτερη κοινότητα που έχει ορίσει ο φορέας που υλοποιεί το αποθετήριο σε συνεργασία με το ΕΚΤ.

Συνήθως, δικαίωμα έχουν μέλη του προσωπικού με γνώσεις του περιεχομένου προς απόθεση, δηλαδή, ο επιμελητής, ο βιβλιοθηκονόμος, ο αρχειονόμος, ο αρχαιολόγος, ο μουσειολόγος.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να έχουν εγγραφεί στο αποθετήριο και να έχουν αποκτήσει εξουσιοδότηση για υποβολή και τεκμηρίωση.

Πριν την τεκμηρίωση & απόθεση

Πριν ξεκινήσει τη διαδικασία της τεκμηρίωσης και απόθεσης του τεκμηρίου, χρήσιμο είναι ο τεκμηριωτής να έχει κάνει μια προεργασία:

- Να έχει στη διάθεσή του το πλήρες ψηφιακό αρχείο στον κατάλληλα αποδεκτό μορφότυπο. Αν χρειαστούν μετατροπές, π.χ. από Word σε PDF (το οποίο είναι καταλληλότερο για απόθεση και πιο εύχρηστο στην ανάγνωση), αυτές πρέπει να γίνουν πριν αρχίσει τη διαδικασία.
- Να έχει συγκεντρώσει τα απαραίτητα βιβλιογραφικά δεδομένα και τις τεκμηριωτικές πληροφορίες για το προς απόθεση τεκμήριο, όπως *τίτλο, ονοματεπώνυμο δημιουργού, θεματική κατηγορία*, στοιχεία δημοσίευσης, κ.λπ.

- Να έχει διασφαλίσει ότι δεν προσβάλλει πνευματικά δικαιώματα τρίτων επί του τεκμηρίου.
- Να γνωρίζει τις άδειες χρήσης με τις οποίες ορίζεται ο τρόπος διάθεσής και επανάχρησης του τεκμηρίου του.

Στις περιπτώσεις που υπάρχουν νομικοί περιορισμοί στην ανοικτή διάθεση ενός πλήρους ψηφιακού τεκμηρίου μέσω του αποθετηρίου, συστήνεται η μεταφόρτωση και η τεκμηρίωσή του, με σκοπό τη μακροχρόνια διαφύλαξή του.

Εγγραφή στο αποθετήριο

Βήμα 1

Στην αρχική σελίδα του αποθετηρίου εντοπίστε την επιλογή με τίτλο «**Είσοδος**» ή «**Είσοδος στο αποθετήριο**».

Κάνοντας κλικ, ανοίγει η οθόνη Εγγραφής ή Εισόδου στην κοινότητα εγγεγραμμένων χρηστών του αποθετηρίου.

Βήμα 2

Εφόσον δεν έχετε εισέλθει στο αποθετήριο στο παρελθόν, ακολουθήστε τις οδηγίες **Εγγραφής**.

Βήμα 3

Στη Φόρμα Εγγραφής, εισάγετε τα στοιχεία που ζητούνται (συνήθως ένα email που χρησιμοποιείτε) και κάντε κλικ στην επιλογή «**Εγγραφείτε**».

Βήμα 4

Με το κλικ στο κουμπί «**Εγγραφή**», το σύστημα στέλνει ένα μήνυμα στο διαχειριστή του αποθετηρίου, ο οποίος εγκρίνει την εγγραφή. Στη συνέχεια, λαμβάνετε ειδοποίηση στο email που έχετε καταχωρίσει για την ολοκλήρωση της εγγραφής σας στο αποθετήριο, στο οποίο θα βρείτε τον σύνδεσμο ενεργοποίησης.

Επισκεφθείτε τον σύνδεσμο αυτόν και εισάγετε τις πληροφορίες που ζητούνται. Στο πεδίο «κωδικός», εισάγετε κωδικό με μέγιστο μήκος 6 χαρακτήρες, οι οποίοι μπορούν να είναι κεφαλαία και μικρά γράμματα, αριθμοί και χαρακτήρες κειμένου (π.χ. ~ ! @ # $ % ^ &).

Αν ξεχάσετε τον κωδικό, μπορείτε να κάνετε κλικ στο «**Έχετε ξεχάσει τον κωδικό σας;**» ή «**Ξέχασα τον κωδικό μου**» και θα σας σταλεί υπενθύμιση κωδικού πρόσβασης, στην καταχωρισμένη διεύθυνση email σας.

Τέλος, κάντε κλικ στην επιλογή **«Ολοκληρώσετε την εγγραφή»**.

Το Προφίλ του εγγεγραμμένου χρήστη

Όταν συνδέεστε ως χρήστης χρησιμοποιώντας το κουτί με τον τίτλο «**Είσοδος**» ή «**Είσοδος στο αποθετήριο**» βρίσκεστε στη σελίδα του προφίλ σας, όπου μπορείτε να δείτε τις εξής επιλογές:

- Το Αποθετήριό μου
- Επεξεργασία Προφίλ
- Αυτό-αρχειοθέτηση

Επεξεργασία Προφίλ

Η επιλογή «**Επεξεργασία Προφίλ**» σας δίνει τη δυνατότητα να αλλάξετε κωδικό, στοιχεία επικοινωνίας και προτιμώμενη γλώσσα (ελληνικά ή αγγλικά).

Το Αποθετήριό μου - Συνδρομές

Πηγαίνοντας στην επιλογή «**Το Αποθετήριό μου**» βρίσκεστε στη σελίδα, η οποία συγκεντρώνει τις υποβολές σας, καθώς και τις συνδρομές σας σε συλλογές.

Κάνοντας κλικ στο «**Δείτε τις συνδρομές σας**» βρίσκεστε στη σελίδα με τις συνδρομές σας σε συλλογές, για τις οποίες ενημερώνεστε με email καθημερινά για νέες προσθήκες.

Η εγγραφή σε μια συλλογή γίνεται από τη σελίδα της συλλογής, κάνοντας κλικ στο «**Εγγραφείτε**». Με παρόμοιο τρόπο μπορείτε να διαγραφείτε από μια συνδρομή σε συλλογή, επιλέγοντας «**Διαγραφείτε**» ή από τη σελίδα του Προφίλ σας, «**Το Αποθετήριό μου**».

Το Αποθετήριό μου - Υποβολές

Πηγαίνοντας στην επιλογή «**Το Αποθετήριό μου**» βρίσκεστε στη σελίδα, η οποία συγκεντρώνει τις υποβολές σας, καθώς και τις συνδρομές σας σε συλλογές.

Εδώ, επίσης, δίνεται και η επιλογή «**Ξεκινήστε μια καινούργια υποβολή**». Συντόμευση αυτής της επιλογής είναι διαθέσιμη και από την επιλογή «**Αυτό-αρχειοθέτηση**», στο μενού επιλογών σύνδεσης.

Το Αποθετήριό μου - Ημιτελείς υποβολές

Στη σελίδα «**Το Αποθετήριό μου**» βλέπετε και μια λίστα με ημιτελείς υποβολές, τις οποίες μπορεί να ανοίξετε για να επεξεργαστείτε ή να τις αφαιρέσετε.

Το Αποθετήριό μου - Δεκτές υποβολές

Τέλος, στη σελίδα «**Το Αποθετήριό μου**» μπορείτε να κάνετε κλικ στο «**Δείτε τις υποβολές που έχουν γίνει δεκτές**», όπου βρίσκετε μια λίστα των υποβολών που έχετε κάνει στο αποθετήριο και έχουν γίνει αποδεκτές.

Τεκμηρίωση & Απόθεση

Βήμα 1 - Είσοδος στο αποθετήριο

Μπαίνετε στη σελίδα του προφίλ σας ως εγγεγραμμένου χρήστη, εισάγοντας τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που δηλώσατε στην εγγραφή σας και τον κωδικό σας.

Βήμα 2 - Ξεκινήστε μια καινούρια υποβολή

Στο προφίλ σας, επιλέγετε ή «**Το Αποθετήριό μου**» και μετά «**Ξεκινήστε μια καινούργια υποβολή**» ή «**Αυτο-αρχειοθέτηση**».

Βήμα 3 - Επιλέξτε συλλογή

Για να ξεκινήσετε μια νέα υποβολή, επιλέγετε τη συλλογή του αποθετηρίου για υποβολή, από το μενού επιλογών που ανοίγει με αναπτυσσόμενη λίστα (drop down list).

Βήμα 4 - Επιλέξτε τύπο

Επιλέγετε τον τύπο του τεκμηρίου που πρόκειται να καταχωρίσετε, από το μενού επιλογών που ανοίγει με αναπτυσσόμενη λίστα (drop down list).

Θα μεταβείτε στην αντίστοιχη διαδικτυακή φόρμα τεκμηρίωσης.

Βήμα 5 - Συμπληρώστε τα μεταδεδομένα του τεκμηρίου

Στη συνέχεια, το σύστημα σας καθοδηγεί σύμφωνα με προκαθορισμένα βήματα στη συμπλήρωση της αντίστοιχης φόρμας. Εισάγετε τα μεταδεδομένα του τεκμηρίου στο κάθε πεδίο. Τα υποχρεωτικά πεδία σημειώνονται με έναν αστερίσκο.

Βήμα 6 – Αξιοποιείστε τη βοήθεια που σας παρέχεται

Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας συμπλήρωσης της φόρμας παρέχονται οδηγίες με τη μορφή pop-up κειμένου που εμφανίζεται όταν γίνει κλικ στο ερωτηματικό που βρίσκεται δίπλα σε κάθε πεδίο.

Βήμα 7 - Ελέγξτε

Ελέγξτε προσεκτικά την ορθότητα των δεδομένων που εισάγετε.

Βήμα 8 - Επιλέξτε άδεια χρήσης

Επιλέξτε την άδεια χρήσης για το ψηφιακό τεκμήριο που υποβάλλετε ή τη σήμανση για την ένταξή του στο Δημόσιο Τομέα. Η επιλογή καθορίζει τα δικαιώματα/ εξουσίες που θα έχει ο κάθε χρήστης του έργου.

Βήμα 9 - Ανεβάστε το ψηφιακό αρχείο

Στο τέλος της φόρμας, φτάνετε στο σημείο που μπορείτε να ανεβάσετε στο αποθετήριο το Ψηφιακό Αρχείο Τεκμηρίου. Κάνοντας κλικ στο «**Browse**» μπορεί να επιλέξει το ψηφιακό αρχείο από τον υπολογιστή σας και να το ανεβάσετε.

Βήμα 10 - Τελικός έλεγχος και υποβολή ή αποθήκευση

Για να αποθηκεύσετε τα δεδομένα, επιλέγετε «**Ακυρώστε/Αποθηκεύστεε**» και φτάνετε σε μια οθόνη με τρεις επιλογές:

Α) Λάθος, θα συνεχίσω την υποβολή

Β) Αφαίρεσε την υποβολή

Γ) Αποθήκευσέ την, θα συνεχίσω αργότερα

Σε οποιαδήποτε στιγμή της υποβολής, μπορείτε να αποθηκεύσετε τη φόρμα και να συνεχίσετε αργότερα, να αφαιρέσετε την υποβολή ή να συνεχίσετε αμέσως.

Για να αφαιρέσετε την υποβολή επιλέγετε το Β, για να αποθηκεύσετε τη φόρμα και συνεχίσετε την υποβολή αργότερα επιλέγετε το Γ, ενώ για να συνεχίσετε την υποβολή αμέσως επιλέγετε το Α.

Αν είστε σίγουροι για την ορθότητα της υποβολής, κάνετε κλικ στο «**Επόμενη**».

Κάνοντας κλικ στο «**Επόμενη**», βρίσκεστε στη σελίδα επιβεβαίωσης, όπου βλέπετε την καρτέλα τεκμηρίου που έχετε δημιουργήσει. Στο σημείο αυτό, μπορείτε να διορθώσετε κάτι επιλέγοντας «**Διορθώστε κάποιο από αυτά**».

Αν δεν επιθυμείτε να κάνετε διορθώσεις, επιλέγετε **«Υποβολή»**.

Μόλις ολοκληρώσατε την υποβολή και δημιουργήσατε ένα νέο ψηφιακό τεκμήριο στο Αποθετήριο του φορέα σας!

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Υπηρεσίες SaaS

Διαφύλαξη, Ανάδειξη, Επανάχρηση Ψηφιακού Περιεχομένου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ψηφιακήΕλλάδα
Όλα είναι δυνατά
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ψηφιακή Σύγκλιση"
ΕΣΠΑ 2007-2013
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η υπηρεσία Αποθετηρίων SaaS του ΕΚΤ αναπτύσσεται στο πλαίσιο της Πράξης "Πλατφόρμα Παροχής Υπηρεσιών Κατάθεσης, Διαχείρισης και Διάθεσης Ανοικτών Δεδομένων και Ψηφιακού Περιεχομένου", η οποία εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ψηφιακή Σύγκλιση" (ΕΣΠΑ), με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.